

ХАНС КРИСТИАН АНДЕРСЕН ЦВЕТЯТА НА МАЛКАТА ИДА

Превод от датски: Светослав Минков, 1963

chitanka.info

Бедните ми цветя, съвсем увехнаха! — каза малката Ида. — Снощи бяха тъй хубави, а сега главичките им са клюмнали. Защо става тъй? — попита тя студента, който седеше на канапето.

Тя обичаше много тоя студент — той ѝ разказваше чудни истории, изрязваше ѝ от хартия забавни картинки: сърца с малки момиченца, които танцуваха, цветя и великолепни палати с врати и

прозорци, които можеха да се отворят. Да, много добър беше тоя студент.

— Защо днес цветята изглеждат тъй посърнали? — попита отново тя, като посочи увехналия букет.

— Знаеш ли защо? — каза студентът. — Тая нощ цветята са били на бал и затова сега главите им са клюмнали.

— Нима цветята могат да танцуват? — извика малката Ида.

— О, да! — отвърна студентът. — Веднага щом мръкне и ние заспим, те започват весела игра. Те имат почти всяка нощ бал.

— Ами децата могат ли да ходят на техните балове?

— Да — рече студентът, мъничките маргаритки и момини сълзи участвуват също в игрите им.

— Къде танцуват най-хубавите цветя? — попита малката Ида.

— Ти нали си ходила извън града край големия палат, дето кралят живее през лятото и дето има една чудна градина с много цветя? Помниш ли лебедите, който плуваха към теб, когато им хвърляше хлебни трошици? Ето там стават истинските балове.

— Вчера ходих с мама в тая градина — каза Ида, но там листата на дърветата бяха окапали и наоколо нямаше никакви цветя. Къде са те? През лятото имаше толкова много цветя!

— Те са вътре в палата! — отвърна студентът. — Щом кралят и неговите придворни се приберат в града, цветята отиват в палата и започват веселба. Да можеш само да ги видиш отнякъде! Двете най-хубави рози седят на трона като крал и кралица, а червените петльови гребени се нареждат от двете им страни и се кланят. Сетне се явяват всички хубави цветя и балът започва. Сините теменуги представляват мънички морски кадети, те танцуват със зюмбюлите и минзухарите, които наричат госпожици. Лалетата и големите жълти лилии се държат като стари дами: те гледат танцуващите и се грижат за реда.

— Но — попита малката Ида — никой ли не наказва цветята за туй, че те танцуват в палата?

— Никой нищо не знае затова — каза студентът. — Наистина понякога през нощта се явява старият пазач, за да види дали всичко е в ред. Той носи в ръката си голяма връзка ключове и щом цветята чуят тяхното дрънкане, утихват, скриват се зад дългите завеси и оттам поглеждат само с едно око.

— Защо ми мирише тук на цветя? — каза старият пазач, без да може да ги види.

— Ах, колко е хубаво! — извика малката Ида и запляска с ръце.
— Но няма аз никога не ще мога да видя цветята?

— О, да! — рече студентът. — Не забравяй само, когато отидеш в палата, да погледнеш през прозореца — тогава ще ги видиш. Ето днес аз сторих това и видях една дълга жълта лилия, която лежеше на дивана и се изтягаше.

— Ами цветята от ботаническата градина могат ли да ходят там? Не е ли много далеч за тях?

— Да —
отвърна
студентът, —
ако те пожелаят,
могат да
хвъркнат. Ти
нали си
виждала ония
хубави
пеперуди —
червени, жълти
и бели, — които
приличат тъй
много на цветя?
По-рано те
наистина са
били цветя, но
след това са се
откъснали от
стъблата си,
размахали са
листцата си
като криле и са
хвъркнали. И
понеже са били
послушни и
добри,
получили са

позволение да летят и денем и да не се връщат вече вкъщи на стъблата си. Така тия цветя се превърнали най-сетне в истински пеперуди. Ти сама си виждала това, нали? Разбира се, твърде възможно е цветята от ботаническата градина да не са ходили нито веднъж в палата, а може би те и съвсем не знаят, че нощем там е тъй весело. Виж какво ще ти кажа! Ех, как ще се зачуди професорът по ботаника, който живее отсреща — ти нали го познаваш? Когато отидеш в неговата градина, кажи само на някое от цветята, че отвъд в палата стават големи балове. Тогава цветето ще разправи това на другите цветя и те всички ще отлетят там. И после, когато професорът влезе в градината, там не ще има нито едно цвете и той няма да разбере какво е станало с тях.

— Но как ще каже това цвете на другите цветя? Нали цветята не могат да говорят?

— Вярно е, те не могат да говорят — отвърна студентът, — но затова пък се разбират със знаци. Нима ти не си виждала как цветята кимат с глави и движат листата си, когато ги лъхне вятър? За тях тия знаци са също тъй разбираеми, както са за нас думите!

— Ами професорът разбира ли техния език? — попита Ида.

— О, да! Една сутрин професорът влезе в градината и забеляза как една голяма коприва прави с листата си знаци на един великолепен червен карамфил. „Ти си тъй хубав — говореше копривата — и аз те

обичам от все сърце!“ Ала професорът, който не може да търпи такива думи, удари веднага копривата по листата ѝ — това са нейните пръсти — и се опари тъй силно, че оттогава не смее вече да пипа никаква коприва.

— Ах, колко е весело това! — извика Ида и се засмя.

— Как могат да се приказват такива неща на едно дете! — каза намръщеният съветник, който бе дошъл на гости и седеше на канапето. Той не можеше да търпи студента и винаги се сърдеше, когато го виждаше да изрязва от хартия смешни картинки: ту някой човек, увиснал на бесилка и хванал в ръката си сърце, което е откраднал от друг човек, ту някоя стара вещица, яхнала метла и качила своя мъж на носа си. Старият съветник не можеше да понася това и казваше все едно и също, както и сега: „Как могат да се приказват такива неща на едно дете! Всичко туй е глупава измислица!“

Но разказът на студента беше доста забавен за малката Ида и тя мисли много за него: цветята са отпуснали главичките си, защото са играли цяла нощ и са уморени — навярно затова са се и разболели. И тя ги постави при другите си играчки, които бяха сложени върху една много хубава масичка. Чекмеджето на тая масичка беше също тъй пълно с много чудни неща.

На кукленото креватче лежеше нейната кукла Соня и спеше, но малката Ида ѝ каза:

— Стани, Соничка, ти ще лежиш тая нощ в чекмеджето! Бедните цветя са болни, остави ги да си починат на твоето креватче. Тогава те сигурно ще оздравеят!

И тя извади веднага куклата, която намръщи лице и не каза нито дума, защото се ядоса, че ѝ вземат креватчето.

След това Ида сложи цветята в малкото креватче, зави ги с одеялцето и им каза да мируват, а пък тя щяла да им свари чай, за да оздравеят и да могат утре да станат. И тя издърпа грижливо завеските на малкото легло, за да не свети слънцето право в очите на болните цветя.

През цялата вечер малката Ида не преставаше да мисли за това, което ѝ разказа студентът. И когато тя сама трябваше да легне в леглото си, надникна най-напред зад завесите на прозорците, където

стояха
цветята на
майка й
— чудно
хубави
зюмбюли
и лалета
— и им
пошепна
тихо:

—
Аз зная,
вие ще
идете тая
нощ на
бал!

Но
цветята си
стояха
спокойно,
като че
нищо не
бяха чули.
Само
малката
Ида
знаеше
какво
говори.

Кога
то си легна, тя дълго мисли в леглото колко хубаво ще бъде, ако види
чудните цветя, когато танцуват в кралския палат.

„Наистина ли са били там и моите цветя?“ — каза си тя и заспа.
Но през нощта се събуди: тя бе сънувала цветята и студента, когото
съветникът ругаеше. В стаята, дете лежеше Ида, беше съвсем тихо. На
масата гореше нощната лампа, баща й и майка й спяха.

„Дали цветята още лежат в Сониното креватче? — каза си тя. — Как бих искала да узная това!“ Ида се надигна леко от леглото си и погледна към полузатворената врата на стаята, дето лежаха цветята и другите ѝ играчки. Тя започна да се вслушва и тогава ѝ се стори, че в отвъдната стая някой свири на пианото, но тихо, толкова тихо и тъй хубаво, както никой досега не бе свирил.

„Сега там танцуват сигурно всички цветя! — помисли си тя. — Ах, как ми се иска да ги видя!“ Но тя не посмя да стане, за да не събуди баща си и майка си.

„Да можеха само да дойдат тук!“ — мислеше Ида.

Но цветята не идваха, а музиката продължаваше да свири. Найсетне тя не можа да се сдържи: отвъд беше тъй весело! Тя се смъкна тихо от креватчето, приближи се на пръсти до вратата и надникна в стаята. Господи, какви чудеса видя там Ида!

В отвъдната стая не гореше нощна лампа, а пък беше съвсем светло. Месецът блестеше през прозореца точно в средата на пода и в стаята беше светло като ден. Всички зюмбюли и лалета стояха на пода в две дълги редици, по прозорците не бе останало нито едно цвете, там се виждаха само празни саксии. Цветята танцуваха чудно хубаво по земята и се държаха едно друго за дългите си зелени стебла.

На пианото седеше една голяма жълта лилия, която Ида беше видяла през лятото. Тя помнеше и досега още как студентът каза тогава: „Ах, колко много прилича на госпожица Лина!“ Тогава всички му се смяха, но сега и на самата Ида се стори, че дългото жълто цвете прилича наистина на госпожицата. Лилията правеше същите движения при свиренето: ту навеждаше усмихнатото си жълто лице на една страна, ту на друга и при това поклащаше главата си в такта на чудната музика. Никой не забелязваше малката Ида.

По-късно тя видя как един голям син минзухар скочи от масата, дето стояха играчките, приближи се до креватчето на куклата и разгърна завеските: там лежаха болните цветя, но те се вдигнаха веднага и кимнаха на другите в знак, че са съгласни да танцуват с тях. Старият господин върху пепелницата със счупената долна устна стана и започна да се кланя на хубавите цветя. Те вече не изглеждаха никак болни. Те скачаха и се веселяха не по-лошо от другите. В тоя миг нещо падна от масата и Ида погледна нататък: върбовото клонче беше скочило на земята. Изглежда, че и то се бе помислило за цвете.

Всъщност то беше много мило и на върха му бе седнала една мъничка восъчна кукла, която имаше на главата си също такава широка шапка, както и съветникът. Клончето подскачаше сред цветята и тропаше силно с дървените си крачета. То танцуваше мазурка, но другите цветя не вземаха участие в тоя танц, защото бяха твърде леки и не можеха да тропат тъй силно.

Но ето восъчната кукличка на върха на върбовото клонче се изпъгна изведнъж, стана голяма, завъртя се и извика силно:

— Как могат да се приказват такива неща на едно дете! Всичко туй е само глупава измислица!

В тоя миг куклата приличаше досущ на Съветника с черната широкопола шапка. Тя беше също тъй жълта и сърдита като него.

Но цветята я удариха по тънките крачета и тя се сви отново и стана предишната мъничка восъчна кукла. Това беше тъй забавно, че малката Ида не можа да сдържи смеха си. Върбовото клонче продължаваше да скача и съветникът трябваше да скача по неволя с него — все едно дали той се протягаше с целия си ръст или си оставаше мъничка восъчна кукла с черна широкопола шапка. Найсетне цветята, особено ония, които лежаха в креватчето на куклата, започнаха да се молят за него и върбовото клонче го остави на мира.

В същата минута нещо почука силно в чекмеджето, дето лежеше Идината кукла Соня заедно с другите играчки. Човечето от пепелницата изтича на самия край на масата, легна по корем и издърпа чекмеджето. Соня се изправи и се огледа учудено наоколо.

— Тук има бал — каза тя. — Защо не ми обадохте това по-рано?

— Искаш ли да танцуваш с мен? — попита човечето от пепелницата.

— Хубав кавалер! — извика Соня и му обърна гръб. Сетне тя седна на чекмеджето и започна да чака — дано някое от цветята я покани. Но никой не идваше. Тя се изкашля, но пак никой не дойде при нея. Човечето от пепелницата танцува само, и то не съвсем лошо.

Като видя, че цветята не я забелязват, Соня скочи на земята и дигна такъв шум, че всички се спуснаха към нея и почнаха да я разпитват дали не се е наранила. Всички бяха много любезни с нея, особено цветята, които бяха лежали в нейното креватче. Соня каза, че не е ранена и Идините цветя ѝ благодариха за хубавото легло, а сетне я заведоха в средата на стаята, където светеше месецът, и започнаха да танцуват с нея. Сега Соня беше много доволна. Тя каза на цветята, че им отстъпва с радост креватчето си, защото се чувства добре и в чекмеджето.

Но цветята рекоха:

— Благодарим. Ние не ще живеем тъй дълго. Утре ще бъдем мъртви. Кажи само на малката Ида да ни погребее в градината — там, дето е заровено канарчето. През лятото ние ще израснем отново и ще бъдем още по-хубави.

— Не, вие не трябва да умираете! — извика Соня и започна да целува цветята.

В тоя миг вратата се отвори и в стаята нахлуха цял рояк цветя. Ида никак не можа да разбере откъде дойдоха те — може би от кралския палат? Начело вървяха две прекрасни рози, зад тях пристъпваха, като се кланяха на всички страни, чудно хубави шибои и карамфили, а най-отзад крачеха музикантите: големи макове и божури надуваха грахови шушулки и лицата им бяха почервенели от надуване, а мъничките сини звънчета и бели кокичета, които вървяха след тях, звъняха весело и игриво. Каква чудна музика! Зад музикантите пък се виждаха много цветя и те всички започнаха да танцуват: и сините теменужки, и червените невенчета, и маргаритките и момините сълзи. Цветята танцуваха и се целуваха тъй мило, че драго беше на човек да ги гледа!

Най-сетне те си казаха лека нощ и тогава малката Ида си легна тихичко в креватчето. През цялата нощ тя сънува цветята и всичко онова, що бе видяла.

На сутринта Ида стана и изтича при масичката си, за да види там ли са цветята ѝ.

Тя дръпна завесите — да, те лежаха в креватчето, но бяха съвсем, съвсем увехнали. Соня също лежеше в чекмеджето, където бе оставена, и изглеждаше твърде сънена.

— Помниш ли какво трябваше да ми кажеш? — попита я Ида.

Но Соня я погледна глупаво и не каза нито думица.

— Колко си лоша! — рече Ида. — А те танцуваха с теб!

Сетне тя взе една книжна кутийка с хубаво нарисувана птичка на капака, разтвори я и сложи там умрелите цветя.

— Ето вашия ковчег! — каза тя. — По-късно, когато дойдат моите норвежки братовчеди, ние ще ви погребем в градината, за да израстете пак през лятото още по-хубави!

Братовчедите от Норвегия бяха двама пъргави малчугани. Те се казваха Йонас и Адолф и техният баща им беше подарил два нови лъка, които те донесоха със себе си, за да ги покажат на малката Ида. Тя пък им разказа за бедните мъртви цветя и им позволи да присъствуват на погребението. Момчетата вървяха напред с лъковете през рамо, зад тях вървеше малката Ида с мъртвите цветя в кутията. Изкопаха в градината малко гробче. Ида целуна цветята и спусна кутията в земята, а Йонас и Адолф опънаха лъковете си и пуснаха по една стрела над гроба, защото нямаха никакво друго оръжие — нито топ, нито пушка.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.